

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Історичний факультет
Кафедра архівознавства, спеціальних історичних та правознавчих дисциплін

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу, мова викладання	Основи археографії
Викладачі	Глушковецький Анатолій Леонідович, к.і.н., доцент Климчук Людмила Вікторівна, к.і.н., старший викладач
Профайл викладачів	http://kaf-archives.kpnu.edu.ua/hlushkovetskyi-a-l/ http://kaf-archives.kpnu.edu.ua/klymchuk-l-v/
E-mail:	kaf_arkhivoznavstva@kpnu.edu.ua
Сторінка курсу в MOODLE	
Консультації	Консультації проводяться щовівторка, впродовж семестру об 14 ¹⁵ та 15 ⁵⁰ ; групові або індивідуальні

2. Анотація до курсу

Курс «Основи археографії» належить до професійно-орієнтованих дисциплін, яка спрямований на формування широкого світогляду здобувачів вищої освіти про історію розвитку і сучасний стан археографії, особливості публікації різних видів документів і методи їх археографічного опрацювання.

Підготовка спеціалістів-істориків в умовах сьогодення має базуватися на глибоких знаннях історичного минулого, основою чого є джерела. У низці історичних дисциплін, важливим є оволодіння такою дисципліною як археографія. Сучасна археографія – це наукова дисципліна, що займається вивченням документальних публікацій як одного з проявів людської діяльності. Археографія розробляє принципи, методи, способи підготовки публікації історичних джерел, а також реалізує їх на практиці.

Програма курсу основ археографії передбачає належний рівень оволодіння студентами теоретичних знань і практичних навичок підготовки документальних публікацій, набуття вміння археографічного опрацювання документів, досвіду роботи з текстом і прийомами складання науково-довідкового апарату публікації тощо.

3. Мета та цілі курсу

Мета курсу: сформувати у студентів цілісне професійне розуміння процесів та явищ, закономірностей та особливостей розвитку теорії, методики та історії археографії в Україні на основі сучасної концепції історико-археографічних досліджень. Розкрити сутність, форми та технології задоволення сучасних інформаційних потреб в ретроспективній архівній інформації.

Цілі курсу: сформувати знання щодо теоретичних та практичних засад виявлення, опрацювання та видання історичних джерел.

Формат курсу:

Стандартний курс (очний, заочний)

4. Результати навчання

У результаті вивчення даного курсу студент повинен **знати**:

- теорію і методика археографічної обробки документів;
- прийоми роботи з текстом;
- практику підготовки документальних публікацій до друку;
- прийоми складання науково-довідкового апарату публікації;
- критерії оцінки якості, ступеня достовірності, науково-інформаційного значення документу;
- термінологію та законодавчу базу;
- критерії цінності документів;
- нормативні документи з експертизи цінності документів.

Вміти:

- самостійно вести польову і камеральну археографічну роботу;
- оцінювати зміст і значення документу та доцільність його наукової публікації;
- готувати документ до публікації, відповідно до існуючих правил;
- працювати з оцифрованими версіями документів;
- складати пошуковий науково-довідковий апарат.

5. Обсяг і ознаки курсу

Найменування показників	Характеристика навчального курсу	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Освітня програма, спеціальність	014 Середня освіта (Історія) Освітньо-професійна програма: Середня освіта (Історія)	014 Середня освіта (Історія) Освітньо-професійна програма: Середня освіта (Історія)
Рік навчання/ рік викладання	перший /2019-2020	перший /2019-2020
Семестр вивчення	сьомий	сьомий
нормативна/вибіркова	вибіркова	вибіркова
Кількість кредитів ЄКТС	4 кредити ЄКТС	4 кредити ЄКТС
Загальний обсяг годин	120 год.	120 год.
Кількість годин навчальних занять	40 год.	год.
Лекційні заняття	26 год.	год.
Практичні заняття	14 год.	год.
Семінарські заняття	0 год.	0 год.
Лабораторні заняття	0 год.	0 год.
Самостійна та індивідуальна робота	80 год.	0 год.
Форма підсумкового контролю	залік	залік

6. Пререквізити курсу

Вивчення курсу передбачається на першому (бакалаврському) рівні. Якісне вивчення курсу пов'язане із систематичним зверненням до інших фахових дисциплін, а саме: «Пам'яткознавство», «Сфрагістика», «Мовознавство», «Історія України», «Історіографія і спеціальні історичні дисципліни» і рядом інших.

7. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення, крім загальноновживаних програм і операційних систем.

8. Політики курсу

Письмові роботи. Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (тестові завдання, ІНДЗ, МКР).

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи будуть власними оригінальними дослідженнями чи міркуваннями здобувачів вищої освіти. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для не зарахування її викладачем, незалежно від масштабів плагіату. Для ознайомлення з документами про академічну доброчесність використовуйте сайт бібліотеки Університету: <https://library.kpnu.edu.ua/> та

Відвідання занять. Передбачається, що студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу та мають інформувати викладача про причини відсутності на заняттях. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, запланованих курсом.

Література. Вивчення навчальної дисципліни неможливе без ознайомлення з основними освітніми, науковими, фаховими періодичними виданнями, архівними, бібліографічними та іншими джерелами. Обов'язковим компонентом професійної підготовки історика є наукова організація і висока культура опрацювання архівних джерел та літератури. Уся література, яку студенти не можуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

У бібліотеці університету сформовано комплекс каталогів і картотек, а на сайті бібліотеки функціонує електронний каталог, що надає можливості віддаленого пошуку літератури. Дані ресурси суттєво сприятимуть в освітньому процесі та навчальній роботі студентів.

Важливим джерелом інформації є веб-портали: Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України; Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України Львівське відділення; Офіційний веб-портал Державної архівної служби України; Українська електронна бібліотека. У рубриках порталу студент зможе знайти багато цінної інформації яка стане в нагоді при підготовці до занять, екзамену та написанні реферату: нормативна база (закони, накази, постанови, положення, програми та ін.); адреси веб-сайтів Державних архівів України; електронні путівники та інші довідкові видання; бібліографічні матеріали.

Серед опублікованих джерел для вивчення навчальної дисципліни пропонуються статті з періодичних видань. З метою обговорення та узагальнення наукових ідей з археографії, архівознавства, документознавства, спеціальних історичних дисциплін, публікацій архівних джерел пропонується використовувати низку спеціальних фахових видань: «Архіви України», «Український археографічний щорічник», «Рукописна та книжкова спадщина України: археографічні дослідження унікальних архівних та бібліотечних фондів», наукові щорічники «Студії з архівної справи та документознавства» й «Пам'ятки», часописи «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія», «Сумський історико-архівний журнал», «Український історичний журнал», серійні видання «Історія архівної справи: спогади, дослідження, джерела» і «Архівні та бібліографічні джерела української історичної думки», міжвідомчий науковий збірник «Архівознавство. Археографія. Джерелознавство».

9. Схема курсу

Лекційні та семінарські заняття проводяться згідно з розкладом: <http://kpnu.edu.ua/infowindow/rozklad-zanyat-dlya-navchalnyh-hrup/>

Програма лекційних занять

Модуль 1. Історія розвитку археографії.

Тема 1. Розуміння змісту курсу «Основи археографії».

Предмет, мета та завдання курсу. Еволюція поняття археографія. Археографія і інші спеціальні історичні дисципліни. Основні методи і принципи археографії. Проблеми термінології.

Тема 2. Розвиток археографії у XVI- на початку XX ст.

Передумови виникнення та етапи розвитку вітчизняної археографії. Публікація історичних джерел упродовж XVI-XVII ст. Публікації історичних документів у XVIII ст. Укази Петра I про збирання джерелознавчих матеріалів. Діяльність В.М.Татищева, М.В Ломоносова, А.М.Новікова, Г.Ф.Міллера, М.М.Щербатова, А.А.Шлецера та ін. Нові

явища в археографічній роботі першої половини XIX ст. Поява перших археографічних центрів. Вихід спеціалізованих археографічних журналів і урядових видань у другій половині XIX ст. Діяльність археографічних комісій і Академії наук. П.М.Строєв, В.М.Калачов, О.О.Шахмотов, Д.Я.Самоквасов, С.Б.Веселовський і їх внесок у розвиток археографії.

Тема 3. Діяльність археографічних комісій і наукових товариств на теренах України XIX початку XX ст.

Створення і діяльність Київської археографічної комісії, Одеського товариства історії та старожитностей, Товариства Нестора-літописця, Наукового товариства імені Шевченка у Львові. Археографічна діяльність, Катеринославської, Полтавської, Таврійської, Чернігівської Губернських вчених архівних комісій.

Тема 4. Археографія радянського періоду.

Зміни політичних і ідеологічних орієнтацій історичної науки з приходом до влади більшовиків та їх вплив на археографію. Партійно-державна регламентація видавничої справи. Перші радянські видання. Діяльність М.М.Покровського, С.М.Платонова, А.А.Сергєєва. Нові правила видання історичних джерел. Робота по випуску документів, що розкривають події революцій, індустріалізації, колективізації, партійної діяльності комуністів. Зміни археографічної кон'юнктури в часи перебудови. Характер археографічних публікацій в Українській РСР.

Тема 5. Українська археографія на сучасному етапі.

Головні завдання, проблеми та можливості розвитку археографії незалежної України. Створення і напрямки роботи Інституту української археографії та джерелознавства ім. М.С.Грушевського НАН України. Нові методологічні підходи до публікації документів. Плани і перспективи. Перші успіхи.

Модуль 2. Процеси археографії.

Тема 6. Польова археографія.

Археографічна експедиція, її завдання і методика роботи, стратегія і тактика. Передекспедиційний підготовчий етап. Пошукова робота в архівах і музеях, бібліотеках, монастирських і церковних сховищах, приватних колекціях. Архівна евристика. Організація і наслідки роботи археографічних пошуків основних науково-дослідних установ України XIX-XX ст.

Тема 7. Камеральна археографія.

Завдання і зміст камеральної археографії. Джерелознавчий аналіз документу. Науковий опис із зазначенням матеріалу для письма, розмірів, графічних особливостей, опису сфрагістичних знаків, філіграней і інших палеографічних ознак. Особливості описування окремого документа, групи документів і рукописних книг. Підготовка описових характеристик джерела для наукових видань та інформаційних систем.

Тема 8. Тема, тип, вид і форма публікації історичного джерела.

Архівне описування: поняття, види. Принципи і методи архівного описування. Поняття про облік архівних документів. Облікові документи архіву

Необхідність наукового обґрунтування теми джерела з огляду на його новизну, актуальність, доцільність.

Типи видань: академічний, науково-критичний, популярний. Види видань: корпусні, пофондові, тематичні, різновидові тощо. Серійна форма видання, публікація окремим збірником, у періодиці чи у додатках до друкованих праць.

Тема 9. Виявлення і вибір документів для публікації.

Фактори, що впливають на вибір документів для видання. Вивчення літератури, робота в архівних фондах і колекціях. Проблеми і критерії відбору документів. Особливості відбору джерел відповідно до їх призначення і типу публікації.

Тема 10. Вибір і передача тексту документів та підготовка до видання.

Особливості вибору основного тексту. Проблема вибору основного тексту документів раннього періоду, нового і новітнього періодів. Методика вибору основного тексту документів офіційного і неофіційного походження. Вимоги, принципи передачі і прийоми відтворення тексту. Передача тексту документу залежно від часу його створення. Розташування тексту, шрифт, орфографія і пунктуація. Правила передачі іншомовних текстів. Прийоми відтворення пошкоджених текстів, резолюцій, поміток, неавторських приписок, грифи тощо.

Редагування рукопису з точки зору його науковості, мови і літературного викладу. Затвердження рукопису збірника до друку. Рецензування підготовлених матеріалів. Коректура і оригінал-макет видання.

Тема 11. Археографічне і поліграфічне оформлення документів.

Науково-довідковий апарат документальних публікацій. Передмова та її необхідність. Коментарі та примітки. Хроніка подій. Показчики, їх види і форми. Термінологія. Бібліографія. Ілюстративний матеріал. Карти, схеми, плани, діаграми тощо. Іменний і географічний показчики. Список скорочень. Особливості науково-довідкового апарату для різних типів видань. Коректура тексту та її значення. Коректурні значки. Палітурна справа.

Тема 12. Археографія і сучасні мультимедійні технології.

Електронна археографія – вагомий фактор сучасного наукового знання, могутній інструмент в науковій праці історика. Проблеми електронної публікації джерел. Невідпрацьованість більшості теоретичних та практичних питань. Специфічні методи і засоби виявлення, описування, створення інструментів пошуку й оприлюднення історичних джерел в електронному середовищі. Структурні підрозділи: Інтернет-археографія, яка вирішує проблеми описування, інструментарій публікації та презентації, різноманітного пошуку джерел у всесвітній інформаційній мережі; розділ інформаційно-камеральний, який розв'язує питання наукового описування документів і пам'яток спеціально для електронних інформаційно-пошукових мереж; інформаційно-пошукова електронна археографія, яка розглядає механізми та інструменти створення різноманітних автоматизованих інформаційно-пошукових систем і баз даних, забезпечення доступу до них; електронні публікації із жорсткою фіксацією джерельної інформації (оприлюднення історичних джерел або інформації про них як окремих електронних видань, а також з використанням різноманітних електронних носіїв інформації); медіа-археографія, тобто публікації історичних джерел в електронних засобах масової інформації

Практичні заняття

Практичне заняття – форма навчального заняття, на якому детально розглядаються окремі теоретичні положення навчальної дисципліни, а також формуються вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання конкретного завдання. Практичні завдання проводяться аудиторно. Зміст і послідовність виконання завдання повідомляється викладачем та регламентується графіком навчального процесу. При оцінюванні враховується якість змісту роботи, чіткість і культури її оформлення, уміння застосовувати знання нормативних документів, креативність мислення.

Програма практичних занять

№ з/п	Назва теми
1.	Теоретико-методологічні засади археографії. Археографія до XIX ст.
2.	Історія розвитку археографії. Археографія XIX ст. – початку XX ст.
3.	Розвиток археографії в радянські часи та в незалежній Українській державі
4.	Методика польової (евристичної) та камеральної археографії
5.	Методика едиційної археографії. Підготовка наукової публікації історичних джерел. Завдання поліграфічного оформлення
6.	Науково-довідковий апарат видань. Видавниче оформлення археографічних документів
7.	Електронна археографія

Рекомендована тематика ІНДЗ

1. Значення археографії у розвитку історичної науки і в професійній підготовці історика.
2. Становлення археографії як спеціальної галузі історичної науки. Періодизація історії археографії.
3. Археографічна експедиція. Документи в рукописних книгах.
4. Друк джерел з історії України у XVI-XVII ст.
5. Описування та друкування історичних документів у XVIII ст. Розвиток археографії в Україні у XIX ст.
6. Київська археографічна комісія (1843-1921pp.).
7. Археографічна діяльність Одеського товариства історії та старожитностей (1839-1922pp.).
8. Археографічна діяльність Історичного товариства Нестора-Літописця (1872-1931pp.).
9. Археографічна діяльність Губернських вчених архівних комісій. Таврійська вчена архівна комісія (1887-1923/31).
10. Чернігівська губернська вчена архівна комісія (1896-1918). Полтавська вчена архівна комісія (1903-1917). Катеринославська губернська вчена архівна комісія (1903-1920).
11. Публікація джерел з історії України на землях під владою Австрії (Австро-Угорщини) у XIX – на початку XX ст.
12. Діяльність археографічної комісії Наукового товариства імені Шевченка у Львові.
13. Розвиток археографії в Радянській Україні у міжвоєнний період (1921-1941pp.).
14. Розвиток археографії в Україні у 1946-1991pp.
15. Розвиток археографічних досліджень в незалежній Україні. Діяльність Інституту української археографії та джерелознавства імені М. С. Грушевського НАН України (1991-2013pp.)

Система оцінювання та вимоги

Поточний контроль (30 балів)		ІНДЗ	МКР	Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	30	40	100
Поточний контроль	Поточний контроль			
15 балів	15 балів			

Критерії та норми оцінювання знань, умінь і навичок студентів з навчальної дисципліни

Оцінка 1-3 (незадовільно)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ має уявлення про основні процеси діяльності архівної установи; ▪ розуміє навчальний матеріал на елементарному рівні його засвоєння, відтворює певний аргумент окремими реченнями; ▪ знає вивчені найбільш поширені термінологічні визначення, але не може пояснити їх значення.
Оцінка 4-6 (задовільно)	<ul style="list-style-type: none"> • здатний за допомогою викладача відтворити частину матеріалу; • за методичними вказівками виконує практичні роботи, оформлює їх, не роблячи висновків; • під час виконання практичних потребує систематичної допомоги викладача; • розуміє основний навчальний матеріал, здатний дати визначення термінів, але при цьому допускає помилки; • здатний виконувати окремі контрольні нормативні показники.
Оцінка 7-9 (добре)	<ul style="list-style-type: none"> • виявляє вміння застосовувати вивчений матеріал; • уміє аналізувати, робити висновки; • самостійно застосовує теоретичні знання для виконання практичних завдань; • вільно володіє вивченим матеріалом; • є несуттєві відхилення у прийомах і процесах аналізу діяльності архівних установ з питань формування та використання архівних фондів.
Оцінка 10-12 (відмінно)	<ul style="list-style-type: none"> • володіє глибокими, міцними знаннями з дисципліни та здатний використовувати їх на практиці; • правильно виконує всі прийоми і технологічні процеси; • виявляє творчі, наукові здібності і уміє самостійно узагальнювати матеріал з дисципліни.

Участь в роботі впродовж семестру – 100 балів (поточний контроль, ІНДЗ, МКР). Умови підсумкового контролю – обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх занять, виконання ІНДЗ, МКР.

10.Список рекомендованої літератури

Законодавчі та нормативні акти

1. Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення понять : ДСТУ 2732:2004. – [Чинний від 2005-07-01]. – К. : Держстандарт України, 2005. – 31 с. – (Національний стандарт України).
2. Зміни, що вносяться до Порядку утворення та діяльності комісій з проведення експертизи цінності документів і Порядку віднесення документів Національного архівного фонду до унікальних, їх обліку та зберігання [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 28 листопада 2012 р. № 1103. – Режим доступу : [http : // zakon1.rada.gov.au](http://zakon1.rada.gov.au) (дата звернення : 27.08.13). – Назва з екрана.
3. Положення про експертну комісію Державної архівної служби України [Електронний ресурс] : наказ Державної архівної служби України від 01 березня 2012 № 28. – Режим доступу : [http : // www.archives.gov.au](http://www.archives.gov.au) > Law-bas/Provisions/2012_28.pdf (дата звернення : 20.08.13). – Назва з екрана.
4. Положення про Центральну експертно-перевірну комісію Державної архівної служби України [Електронний ресурс] : наказ Міністерства юстиції України від 24 травня 2012 № 779/5. – Режим доступу : [http : // zakon2.rada.gov.au](http://zakon2.rada.gov.au) (дата звернення : 25.08.13). – Назва з екрана.
5. Порядок утворення та діяльності комісій з проведення експертизи цінності документів [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 08 серпня 2007 р. № 1004. – Режим доступу : [http : // www.archives.gov.au](http://www.archives.gov.au) (дата звернення : 27.08.13). – Назва з екрана.
6. Про доступ до публічної інформації [Електронний ресурс] : Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI ; редакція від 09.06.2013, підстава 5029-17. – Режим доступу : [http : // zakon2.rada.gov.au](http://zakon2.rada.gov.au) (дата звернення : 27.08.13). – Назва з екрана.
7. Про електронні документи та електронний документообіг [Електронний ресурс] : Закон України від 22.05.2003 № 851-IV ; редакція від 24.06.2005, підстава 2599-15. – Режим доступу : [http : // zakon4.rada.gov.au](http://zakon4.rada.gov.au) (дата звернення : 27.08.13). – Назва з екрана.
8. Про інформацію [Електронний ресурс] : Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII ; редакція від 10.08.2012, підстава 5029-17. – Режим доступу : [http : // zakon2.rada.gov.au](http://zakon2.rada.gov.au) (дата звернення : 27.08.13). – Назва з екрана.
9. Про Національний архівний фонд та архівні установи [Електронний ресурс] : Закон України від 24.12.1993 № 3814-XII ; редакція від 11.08.2013, підстава 406-18. – Режим доступу : [http : // zakon0.rada.gov](http://zakon0.rada.gov). Назва з екрана.

Основна література

- 10.Добрушкин Е.М. Основы археографии / Е. М. Добрушкин : учеб. пособие. – Москва, 1992. – 172 с.
- 11.Заяць А.Є. Археографія : навчальний посібник / А. Є. Заяць. – Львів, 2010. – 120 с.

12. Ковальський Н.П. Источниковедение истории Украины (XVI – первая половина XVII века). Ч. 1. Анализ советских археографических публикаций документальных источников. Учеб. пособие. – Днепропетровск: ДГУ, 1977. – 96 с.
13. Ковальський Н. П. Археографія // Спеціальні історическі дисципліни : учеб. пособие / Под ред. В. А. Замлинського, М. Ф. Дмитрієнко. – Киев, 1992. – С. 34-39.
14. Королев Г.И. Археографія / Г. И. Королев : учеб. пособие. – Москва, 1996. – 112 с.
15. Палеографія, хронологія, археографія, геральдика : учеб. пособие для студентов вузов / Г. А. Леонтьева. – Москва : ВЛАДОС, 2000. – 199 с. : ил.
16. Леонтьева Г. А. Вспомогательные исторические дисциплины. 2-е изд., испр. и доп. – Москва : Гуманитаризд. центр ВЛАДОС, 2015. – 381 с.
17. Методическое пособие по археографии / Авт. кол.: В. А. Владыкина, З. К. Водопьянова, Ю. С. Воробьева и др.; ВНИИДАД. – Ч. 1-2. – М., 1991. – 233 с.
18. Селезнев М. С. Теория и практика советской археографии / М. С. Селезнев : учеб. пособие. – Москва, 1974. – 172 с.
19. Хрестоматия по археографии : учеб. пособие / Под ред. Г.Д. Костомарова. – Москва, 1955. – 152 с.
20. Яковлев С. О. Археографія // Допоміжні історичні дисципліни: короткий курс : навч. посібник. – Київ, 1963. – С. 48-67.

Допоміжна література

21. Афиани В.Ю. Начало журнальной археографии в России в XVIII в. // Археографический ежегодник за 1987 год. – М., 1988. – С. 26-34.
22. Афиани В.Ю. Становление журнальной археографии в России в первой трети XIX в. // Археографический ежегодник за 1989 год. – М., 1990. – С. 28-37.
23. Боряк Г.В. Національна архівна спадщина України та державний реєстр «Археографічна україніка». Архівні документальні ресурси та науково-інформаційні системи. – К., 1995.
24. Бутич І. Археографічна діяльність Володимира Антоновича // Матеріали ювілейної конференції, присвяченої 150-річчю Київської археографічної комісії. – К., 1997. – С. 206-234.
25. Бутич І.Л. Література до історії української археографії // Історичні джерела та їх використання. – К., 1968. – Вип. 3. – С. 161-176.
26. Валк С.Н. Избранные труды по археографии. – СПб., 1991.
27. Валк С.Н. Советская археография. – М.-Л., 1948.
28. Верба І.В. Олександр Оглоблин – архівіст та археограф (Київський та Львівський періоди) // Дніпропетровський історико-археографічний збірник. – Дніпропетровськ, 1997. – Вип. 1. – С. 239-254.

29. Видання Археографічної комісії й Інституту української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського НАН України. 1988-1998 // Український археографічний щорічник. – К., 1999. – Вип. 3/4. – С. 714-741.
30. Видання державних архівних установ України. 1925-2000: Бібліогр. покажчик. – К., 2001.
31. Видання Інституту української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського НАН України за 1999-2002 роки // Український археографічний щорічник. – К.-Нью-Йорк, 2002. – Вип. 7. – С. 527-536.
32. Водотика С. Археографічна діяльність наукових товариств 1920-х років // Матеріали ювілейної конференції, присвяченої 150-річчю Київської археографічної комісії. – К., 1997. – С. 94-103.
33. Водотика С. Михайло Грушевський і діяльність Археографічної комісії ВУАН // Матеріали ювілейної конференції, присвяченої 150-річчю Київської археографічної комісії. – К., 1997. – С. 295-310.
34. Водотика С.Г. Михайло Грушевський і українська археографія 1920-х років // Українське архівознавство: історія, сучасний стан та перспективи: Наук. доп. Всеукр. конф. (19-20 лист. 1996 р.): В 2-х ч. – К., 1997. – Ч. 1. – С. 173-176.
35. Войцехівська І.Н. Проблеми археографії у творчості В.С. Іконнікова // Український археографічний щорічник. – К., 1999. – Вип. 3/4. – С. 50-55.
36. Ворончук І. Археографічна діяльність та історичні погляди І.П. Новицького // Матеріали ювілейної конференції, присвяченої 150-річчю Київської археографічної комісії. – К., 1997. – С. 142-161.
37. Ворончук І. Роль М.Ф. Владимирського-Буданова в розвитку української археографічної традиції та архівної практики // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство: Міжвід. зб. наук. пр. – К., 1999. – Вип. 1. – С. 111-121.
38. Всеукраїнська нарада «Українська археографія сьогодні: проблеми і перспективи» // Архіви України. – 1993. – № 1-3. – С. 10-15.
39. Гирич І.Б., Ляхоцький В.П. Археографічне опрацювання епістолярної спадщини українських громадських і політичних діячів кінця ХІХ – першої третини ХХ ст. // Архіви України. – 1995. – № 4-6. – С. 81-88.
40. Гирич І.Б., Ляхоцький В.П. Видання україномовних епістолярних джерел кінця ХІХ – середини ХХ ст.: Метод. рекомендації. – К., 2000.
41. Глебова І. Археографія: попитка определения дисциплинарного статуса // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство: Міжвід. зб. наук. пр. – К., 2005. – Вип. 7. – С. 58-92.
42. Грімстед П. Археографія в тіні імперської політики: Київська археографічна комісія та утворення Київського центрального архіву давніх актів // Матеріали ювілейної конференції, присвяченої 150-річчю Київської археографічної комісії. – К., 1997. – С. 11-33.
43. Дашкевич Я. Львівська академічна археографія // Український археографічний щорічник. – К., 2002. – Вип. 7. – С. 55-67.

44. Дмитрієнко М.Ф. Археографічна робота в АН УРСР // Український історичний журнал. – 1969. – № 3. – С. 27-33.
45. Добрушкін Е.М. История отечественной археографии: Современные проблемы и задачи изучения. – М., 1989.
46. Добрушкін Е.М. О некоторых вопросах изучения терминологии и истории археографии // Археографический ежегодник за 1987 год. – М., 1988. – С. 92-102.
47. Документальные памятники: выявление, учет, использование: Учеб. пособие / Под ред. С.О. Шмидта. – М., 1988.
48. Дубровіна Л.А. Українська рукописна книга як об'єкт кодикології та камеральної археографії // Український археографічний щорічник. – К., 1992. – Вип. 1. – С. 59-70.
49. Едиційна археографія в Україні у ХІХ – ХХ ст.: Плани, проекти, програми видань / Відп. ред. П.С. Сохань. – К., 1993. – Вип. 1. – 230 с.
50. Ємець О. Археографічна діяльність І.М. Каманіна // Матеріали ювілейної конференції, присвяченої 150-річчю Київської археографічної комісії. – К., 1997. – С. 168-178.
51. Журба О.І. Журнальний період становлення української археографії (Харківські журнали 10-20-х рр. ХІХ ст.) // Архіви України. – 2002. – № 1-3. – С. 55-73.
52. Журба О.І. Журнальний період становлення української археографії (Харківські альманахи 30-40-х рр. ХІХ ст.) // Архіви України. – 2003. – № 4-6. – С. 24-49.
53. Журба О. Київська археографічна комісія, 1843-1921: Нарис історії і діяльності. – К., 1993.
54. Журба О. Проблеми та перспективи дослідження діяльності Київської археографічної комісії // Матеріали ювілейної конференції, присвяченої 150-річчю Київської археографічної комісії. – К., 1997. – С. 34-50.
55. Журба О.І. Становлення історико-археографічних досліджень у Новоросії та Херсонській губернії // Південний архів. Історичні науки: Зб. наук. пр. – Херсон, 2003. – Вип. 10. – С. 21-31.
56. Журба О.І. Становлення української археографії: люди, ідеї, інституції. – Дн., 2003.
57. Журба О. Теоретичні проблеми української археографії // Україна модерна. – К.-Львів, 2005. – Число 9. – С. 152-172.
58. Журба О.І., Абросимова С.В. Археографічна діяльність Катеринославської ученої архівної комісії // Український археографічний щорічник. – К., 1992. – Вип. 1. – С. 34-47.
59. Зимин А.А. Методика издания древнерусских актов. – М., 1959.
60. Ісаєвич Я.Д. Українська археографія в ХVІІ – ХVІІІ ст. // Історичні джерела та їх використання. – К., 1964. – Вип. 1. – С. 174-188.
61. Історія української археографії: Персоналії / За ред. Г.В. Боряка. – К., 1993-1996. – Вип. 1-4.
62. История советской археографии: Учеб. пособие: В 6 вып. / Под ред. М.С. Селезнева. – М., 1966-1967.

63. Капраль М. Археографічна діяльність Михайла Грушевського у львівській період життя (1894-1914) // Михайло Грушевський і львівська історична школа: Матеріали конференції (Львів, 24-25 жовтня 1994 р.). – Нью-Йорк-Львів, 1995. – С. 166-173.
64. Капраль М.М. Археографічна комісія Наукового товариства ім. Т. Шевченка у Львові // Український археографічний щорічник. – К., 1999. – Вип. 3/4. – С. 56-76.
65. Каштанов С.М. Актовая археография. – М., 1998.
66. Каштанов С.М. О предмете и объекте археографии (Некоторые замечания по поводу статьи В.П.Козлова) // Отечественные архивы. – 2002. – №3. – С.59-64
67. Ковальчук О. Особливості археографії в першій половині ХІХ ст. // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство: Міжвід. зб. наук. пр. – К., 2006. – Вип. 8. – С. 133-141.
68. Ковальчук О. Роль археографії й джерелознавства у формуванні політичних стратегій суспільства (період романтизму) // Південний архів. Історичні науки: Зб. наук. пр. – Херсон, 2006. – Вип. 21. – С. 7-13.
69. Козлов В.П. Направления и формы собирания письменных источников в России в конце XVIII – первой четверти XIX вв. // Археографический ежегодник за 1987 год. – М., 1988.
70. Козлов В.П. Российская археография в конце XVIII – первой четверти XIX века. – М., 1999.
71. Козлов В.П. Теоретические основы археографии с позиций современности // Отечественные архивы. – 2001. – № 1. – С. 10-33.
72. Козлов О.Ф. Классификация или типология документальных изданий? // Издание исторических документов в СССР: Сб. науч. тр. – М., 1989. – С. 23-39.
73. Корнева И.И., Тальман Е.М., Эпштейн Д.М. История археографии в дореволюционной России. – М., 1969.
74. Королев Г.И. Иностранные интерпретации статуса теории и методики издания исторических источников // Археографический ежегодник за 1989 год. – М., 1990. – С. 38-49.
75. Кудрявцев И.И. Некоторые вопросы археографической культуры документальных изданий 90-х годов // Отечественные архивы – 1999. – № 5. – С. 12-17.
76. Литвак Б.Г. Археография и историческое исследование // Археографический ежегодник за 1992 год. – М., 1994. – С. 3-10.
77. Маврін О. Інститут української археографії та джерелознавства імені М.С. Грушевського Національної Академії наук України // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 2005. – Т. 13. – С. 163-165.
78. Матеріали Ювілейної конференції, присвяченої 150-річчю Київської археографічної комісії (Київ, Седнів, 18-21 жовтня 1993 р.). – К., 1997. – 426 с.

79. Матяш І.Б., Папакін Г.В. Видавнича діяльність архівних установ // Нариси історії архівної справи в Україні. – К., 2002. – С. 581-586.
80. Нестерович Ю.В. К вопросу о предмете археографии и типологии документальных публикаций // Отечественные архивы. – 2002. – №3. – С.64-66.
81. Німчук В.В. Правила видання пам'яток, писаних українською та церковно-слов'янською української редакції. Проект / Інститут української археографії та джерелознавства НАН України ім. М.С.Грушевського. – К., 1995 – Частина 1.
82. Папакін Г.В. Діяльність Археографічної комісії ЦАУ // Нариси історії архівної справи в Україні. – К., 2002. – С. 390-398.
83. Папакін Г. Розвиток архівознавства і документознавства в Національній Академії наук України: науково-інформаційна та едиційна діяльність Інституту рукопису та Інституту архівознавства Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського (1992-2005) // Архіви України. – 2005. – № 5-6. – С. 23-31.
84. Папакін Г. Розробка теоретичних питань української археографії в діяльності Археографічної комісії ЦАУ УСРР (1929-1930 рр.) // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 1996. – Т. 1. – С. 53-61; К., 1999. – Т. 4. – С. 72-76.
85. Папакін Г. В. Сучасна українська інтернет-археографія: основні форми та джерела електронних публікацій / Папакін Г. В. // Український історичний журнал. – 2010. – № 5. – С. 153-166. – Режим доступу: http://resource.history.org.ua/publ/journal_2010_5_153.
86. Папакін Г. Традиції Київської археографічної комісії у діяльності Археографічної комісії Укрцентрархіву (1928-1932) // Матеріали ювілейної конференції, присвяченої 150-річчю Київської археографічної комісії. – К., 1997. – С. 123-135.
87. Передача текстів документів і пам'яток: Метод. рекомендації за матеріалами наук-метод. наради, квітень 1990 р. / АН УРСР, Археографічна комісія та ін. – К., 1990.
88. Поздеева И.В. Комплексные археографические экспедиции: цели, методика, принципы организации // История СССР. – 1978. – № 2. – С. 103-115.
89. Поздеева И.В. Полевая археография: некоторые проблемы практики и теории // Вопросы истории. – 1986. – № 7. – С. 17-32.
90. Правила издания исторических документов в СССР. – М., 1990.
91. Прилепішева Ю.А. Археографічна діяльність архівних установ // Нариси історії архівної справи в Україні. – К., 2002. – С. 492-510.
92. Прилепішева Ю.А. З історії підготовки міжреспубліканських та міжнародних збірників документів (кінець 50-х – початок 80-х рр.) // Архіви України. – 1998. – № 1-6. – С. 93-102.

93. Прилепішева Ю.А. Участь українських археографів у вдосконаленні нормативної бази публікації документів ДАФ СРСР (1946-1991) // Архіви України. – 1999. – № 1-6. – С. 82-100.
94. Пушкарев Л.Н. О предмете, методе и задачах археографии // Советские архивы. – 1976. – № 1. – С. 75-80.
95. Радзивілл О. Археографічна діяльність В.С. Іконнікова // Матеріали ювілейної конференції, присвяченої 150-річчю Київської археографічної комісії. – К., 1997. – С. 234-244.
96. Радянські видання документальних матеріалів з історії України (1917-1968): Бібліогр. покажчик. – К., 1970.
97. Ржеутський В.В. Археографічна діяльність та джерелознавчі праці І.П. Крип'якевича // Південний архів. Історичні науки: Зб. наук. пр. – Херсон, 2002. – Вип. 8. – С. 59-68.
98. Савенок Л. Український історик і археограф Віктор Романовський // Матеріали ювілейної конференції, присвяченої 150-річчю Київської археографічної комісії. – К., 1997. – С. 334-349.
99. Савченко М. З історії археографічної практики академічних і архівних установ України повоєнних років // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 1999. – Т. 4. – С. 79-81.
100. Селезнев М.С. Документальная публикация как историко-археографическое понятие // Отечественные архивы. – 1992. – № 3. – С. 31-37.
101. Селезнев М.С. Текстология и ее роль в советской археографии: Учеб. пособие. – М., 1977.
102. Советская археография в период развитого социализма. 1960-1980 гг.: Учеб. пособие. – М., 1983.
103. Современные проблемы советской археографии (к итогам дискуссии в журнале «Советские архивы» // Советские архивы. – 1979. – № 6. – С. 3-10.
104. Софинов П.Г. Из истории русской дореволюционной археографии: Краткий очерк. – М., 1957.
105. Сохань П.С. Археографічна робота в Україні: проблеми і перспективи // Вісник Академії наук України. – 1993. – № 6. – С. 49-55.
106. Сохань П.С. Стан і перспективи розвитку української археографії // Український археографічний щорічник. – К., 1992. – Вип. 1. – С. 9-18.
107. Сохань П.С. Українська археографія та джерелознавство: здобутки, проблеми, перспективи // Пам'ять століть. – 2001. – № 2. – С. 11-19.
108. Степанский А.Д. Археографическая база и археографический фонд исторической науки // Советские архивы. – 1991. – № 1. – С. 41-44.
109. Степанский А.Д. Археология: термин, объект, предмет // Отечественные архивы. – 1996. – № 3. – С. 16-25.
110. Степанский А.Д. Развитие отечественной археографической мысли в 1990-е гг. // Вестник архивиста. – 1999. – № 4/5. – С. 214-226.

111. Страшко В. Правила передачі тексту кириличних документів XVI – XVIII ст. дипломатичним і популярними методами та рекомендації до застосування цих правил у виданнях наукового і науково-популярного типів ГАУ України: Проект. – К., 1992.
112. Теоретические основы археографии с позиций современности: Материалы дискуссии. – М., 2003.
113. Українська археографія: Сучасний стан та перспективи розвитку: Тези доп. респ. наради (грудень 1988 р.). – К., 1988.
114. Українські архівісти (XIX–XX ст.): Біобібліографічний довідник / Упоряд.: І. Б. Матяш (кер.), С. Л. Зворський, Л. Ф. Приходько, Р. В. Романовський, Л. М. Федорова. Держкомархів України. УНДІАСД. – К., 2007. – 752 с.
115. Хевролина В.М. К вопросу о термине «археография» // Советские архивы – 1978. – № 2. – С. 51-55.
116. Хмарський В.М. Внесок Одеського товариства історії та старожитностей у становлення археографії на Півдні України // Дніпропетровський історико-археографічний збірник. – Дніпропетровськ, 2001. – Вип. 2. – С. 351-380.
117. Хмарський В.М. З історії розвитку археографії на Півдні України: Аполлон Скальковський // Записки історичного факультету Одеського університету. – Одеса, 1998. – Вип. 6. – 318 с.
118. Черных В.А. Еще раз об объекте и предмете археографии // Отечественные архивы. – 2001. – № 3. – С. 24-28.
119. Черных В.А. О предмете археографии и ее месте в кругу смежных научных дисциплин // Советские архивы. – 1976. – № 6. – С. 46-53.
120. Чугаев Д.А. Археология и источниковедение. – М., 1969.
121. Шмидт С.О. Археология. Архивоведение. Памятниковедение: Сб. ст. – М., 1997.
122. Шурляков С. Археографічна діяльність В.Л. Модзалевського // Матеріали ювілейної конференції, присвяченої 150-річчю Київської археографічної комісії. – К., 1997. – С. 354-365.
123. Эпштейн Д.М. История археологии дореволюционной России (период капитализма): Учеб. пособие. – М., 1979.
124. Эпштейн Д.М. Советская археология в период построения социализма. 1917 – середина 1930-х гг. : учеб. пособие. – М., 1980.
125. Ювілейна наукова конференція «Київська археографічна комісія: історія, спадщина, традиції» // Архіви України. – 1993. – № 4-6. – С. 67-69.
126. Юркова О.В. Наука під більшовиками: рух по синусоїді // Україна радянська. Ілюзії та катастрофи «комуністичного раю» / О.В.Юркова / Заг. ред. Г. Єфіменка; Авт. кол.: Єфіменко Г., Примаченко Я., Юркова О. – Х.: КСД, 2017. – С.295-316.
127. Яковлев С.О. Українська радянська археографія. – К., 1965.

Електронні ресурси

128. Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України / Режим доступу: <http://arheograf.org.ua/>
129. Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України. Львівське відділення / Режим доступу: <http://www.archeos.lviv.ua/ua/about>
130. Український археографічний щорічник. Збірник наукових праць / Режим доступу: <http://arheograf.org.ua/>
131. Архівознавство. Археографія. Джерелознавство : міжвід. зб. наук. праць / Режим доступу: <http://www.archives.gov.ua/>
132. Офіційний веб-портал Державної архівної служби України / Режим доступу: <http://www.archives.gov.ua/>
133. Українська електронна бібліотека / Режим доступу: <http://exlibris.org.ua/main/index.shtml>.
134. Інститут історії України НАН України / Режим доступу: <http://www.history.org.ua>.